

Nora je aktualna in živa

Vojvodinski režiser Nikola Zavišič je tokrat v celjskem gledališču režira Ibsenovo dramo Nora ali Hiša za lutke, premiera bo nocoj

VIOLETA VATOVEC EINSPIELER

Slovensko ljudsko gledališče Celje bo nocoj ob 19.30 premierno uprizorilo Ibsenovo dramo Nora ali Hiša za lutke. "Drama ni politično, temveč je mentalno zelo angažirana. Zadeva in bo vedno zadevala vsakega človeka, ki želi biti svoboden," pravi režiser **Nikola Zavišič**. Režiser, po rodu iz Vojvodine, je Celjane v preteklih sezonah že prepričal s sestavljanjo Čehovovih enodejank in dramatisiranih kratkih zgodb v komediji Jaz vas ljubim in s kolažem Zbrana dela Williama Shakespeara. Da je mojster kolažiranja, je pokazal tudi v zaključni predstavi predpretekle sezone, ljubezenskem omnibusu Izgubljeni ljubezni.

Tokrat se je lotil temeljnega dela evropske klasike 19. stoletja, Ibsenove drame Nora ali Hiša za lutke. "Prav Ibsenova Nora se me je najbolj dotaknila od vseh dramskih tekstov. Prebral sem ga zelo mlad in se spomnim, da še ure po branju nisem prišel k sebi, tako me je razburila. Ne samo, da je tekst zelo aktualen, je zelo živ. Na tem smo na različnih čustvenih percepcijah gradili predstavo, da pridemo do publike, do Nore in Ibsena," pravi režiser, ki ga v življenju nenehno spremlja tudi Ibsenov stavek "Človek je najmočnejši, ko je sam." "Če se mi karkoli dogaja, na koncu ostajam sam s seboj. S temi Ibsenovimi besedami, mislimi in energijo, ki jo pošilja od 19. stoletja dalje, lahko nadaljujem. In Nora se na koncu odloči, da ostane sama," potegne rež-

iser vzporednico s seboj, Ibsenom in slehernim med nami.

Ob odhodu Nora glasno zaloputne vrata in tako poudari, da je presekala z dotedanjim življenjem. "Pravijo, da se ta vrata zaloputneje najglasneje v zgodovini gledališča. Pri nas ne zaropota z njimi, ampak odide mirno, a sta kljub temu ta odhod in odločitev, da se bo odslej prepustila spoznavanju sebe, zelo pogumna," doda režiser.

Celjsko gledališče v svoj repertoar redno uvršča svetovne klasike. "Ta tekst je tudi danes nad vse aktualen. Tudi danes bi žensko, ki zapusti tri otroke, še zlasti če je tako situirana, kot je bila Nora, obsojali. Nikola Zavišič je režiser, ki se s klasičnimi teksti zna spoprijeti tako, da ne povozi drame, a ji hkrati doda pridih sedanjega časa. Zato dramo gledamo kot živo sodobno zgodbo," razlaga **Tina Kosi**, upravnica celjskega teatra.

"Ibsen je v svoje drame vpeljal teme, s katerimi se drugi niso ukvarjali, od socialno političnih, družinskih vprašanj, posameznikov in njegove intimne. Zanimali so ga emancipacija posameznika, osebnostna rast in upor proti ustaljenim družbenim normam, ne glede na to, ali gre za moškega ali žensko. Večinoma je v svojih dramah v ospredje postavljala žensko, predvsem zato, ker je bilo vprašanje ženske emancipacije v njegovem času zelo aktualno. V Ibsenovem času je v literaturi imel osrednjo vlogo roman, gledališče pa je bilo namenjeno zabavi meščanskih množic," razlaga zgodovinsko literarno ozadje drame dramaturginja **Tatjana Doma**.

Nora ali Hiša za lutke, ki jo je Ibsen napisal leta 1879 in je bila istega leta tudi uprizorjena, je doživela burne reakcije kritike in publike, saj je bilo

nepojmljivo, da ženska zapusti svojo družino in da povrh o tem govori gledališka igra. Ibsena kritika ni motila. Drama je postala predmet obširne javne razprave, Ibsenu pa prinesla slavo in odprla pot na svetovno literarno sceno.

"Nora je poosebljala ženo iz 19. stoletja, ki je bila najprej skrita v očetovem domu, kasneje pri svojem možu, izolirana od realnega življenja in se s problemi realnega sveta ni ukvarjala. Delala je to, kar je okolica od nje pričakovala, in se je za to morala odpovedati lastnim željam in ambicijam. Pa ne gre samo za vprašanje ženske, Ibsena v bistvu zanima vprašanje človekove samoosvoboditve. Oba, Nora in njen mož Torvald Helmer, sta žrtvi socialnih vlog, ki ju igra v skladu s svojim socialnim položajem, ki jima ju vsiljuje družba. Ustvarita neko zakonsko zvezo, odnos, ki temelji na iluzijah. V tej točki ostaja Ibsen aktualen še danes. V razkolu med željami in lastnim intimnim svetom ter zahtevami družbe se tudi danes znajde vsak posameznik, moški in ženska," izpostavi še en poudarek iz drame **Tatjana Doma**. A več o tem nocoj. Na premieri.

Ob Norinem odhodu se vrata zaloputneje najglasneje v zgodovini gledališča

Ustvarjalci predstave

Igralci: Barbara Medvešček (Nora), **Vojko Belšak** (Norin nož, advokat Helmer), Bojan Umek (doktor Rank), Manca Ogorevc (Lindejeva) in **Andrej Murenc** (notar Krogstad).

Drugi sodelavci: prevajalec **Darko Čuden**, scenografka **Irena Kraljič**, kostumografka **Mateja Benedetti**, avtor glasbe **Willem Miličević** in lektor **Jože Volk**.

Vojko Belšak, Norin mož, in Barbara Medvešček, Nora Foto: Jaka BABNIK